

مشاوره حقوقی برای

پزشکان و داروسازان

دکتر بهزاد نجفی

کارشناس امور دارویی

■ پیش گفتار

آقای دکتر بهزاد نجفی که تاکنون مطالب متنوع و متعددی را برای رازی ارسال کرده‌اند و در نشریه چاپ شده و در آینده نیز چاپ خواهد شد، علاوه بر این که داروسازی خوانده‌اند، حقوق نیز خوانده‌اند. ضمناً ایشان، هم در مرکز بهداشت میانه مشغول به کار هستند و هم داروخانه دارند. تمامی این مسایل باعث شده که مشکلات پزشکان و داروسازان در رابطه با قوانین و مقررات مربوط به امور پزشکی و دارویی را بشناسند و با آشنایی که به مسایل حقوقی دارند، آن‌ها را از این زاویه موشکافی کرده و راه حل ارائه دهند. به همین دلیل برای شروع سرفصلی تحت عنوان

(مشاوره حقوقی) تعدادی سؤال و جواب مبتلا به داروسازان و پزشکان را برایمان ارسال کرده‌اند که همراه با مقدمه خود ایشان از این پس در رازی چاپ خواهیم کرد. از همکاران گرامی و مخاطبین محترم رازی انتظار داریم که سؤالات خود را در این زمینه برایمان ارسال کنند تا با درمیان گذاشتن سؤالات با آقای دکتر بهزاد نجفی، پاسخ ایشان را همراه با سؤال مربوطه در همین سرفصل منتشر نماییم. ضمن تشکر و قدردانی از لطف و محبت آقای دکتر بهزاد نجفی به همکاران خودشان و نشریه رازی، با هم مطلب ایشان را مرور کرده و امیدواریم که راه‌گشا باشد. «سردبیر»

■ مقدمه

چنین حقی هستند. در حال حاضر تامین اجتماعی امری سازمان یافته است و هر روز که می‌گذرد شکل منسجم‌تری به خود می‌گیرد. بیمه بیکاری، بیمه بازنشستگی و مواردی از این دست، حقوقی است که مردم از دولت‌هایشان مطالبه می‌کنند و دولت‌ها هم موظف به تامین آن‌ها برای مردم‌شان هستند. البته در تاریخ پزشکی و تاریخ اسلام نیز به این امر توجه زیادی شده است و دانشمندان بزرگ اسلامی نظیر ذکریای رازی، بوعلی سینا و ابن جزارقبروانی، اسماعیل جرجانی، اهوازی، زهراوی و غیره برای تامین حقوق سلامت و بهداشت و درمان آنان تلاش نمودند، توجه به ارزش حیات انسان و هدف‌مندی نظام آفرینش برای درک دلایل و ضرورت‌های توجه اسلام به سرنوشت اسلام کافی است.

بر همین اصل مجموعه‌ای از آموزش‌های اسلامی ایده‌های مشخص درباره حق حیات، تامین غذا، تامین پوشاک، تامین مسکن، تامین شرایط تحصیل و تعالی علمی و معنوی، تامین نیازهای عاطفی و تامین امنیت انسان به معنای وسیع کلمه دارد که هم در مکتب فقهی و هم در سنت اسلامی نمونه‌های فراوان آن را می‌توان یافت.

تحقق چنین حقوقی، از نظر اسلام، نیازمند مشارکت افراد، جامعه و نظام برخوردار است. در این میان سلامت یک ارزش دینی است و هم فرد و هم جامعه برای دستیابی به آن و پاسداری از آن می‌بایست تلاش کنند در حقوق مدرن مسایل فوق به گونه‌ای دیگر بیان شده است.

با توجه به گستره حضور داروسازان و پزشکان در مراکز درمانی و بهداشتی و صنایع داروسازی و مراکز تحقیقاتی و دانشگاه‌های علوم پزشکی، بیمارستان‌ها و غیره و نیاز به آگاهی‌های اولیه همکاران محترم از قوانین و مقررات مربوط به امور پزشکی و دارویی و غیره که احساس می‌شود، لذا بر آن شدیم مسایل و مشکلات شایع و مبتلا به این گونه موارد که از نظر قانونی و حقوقی حایز اهمیت بوده و درک و آگاهی از آن برای همکاران شاغل در این گونه مراکز مفید و لازم بوده منجر به افزایش فهم و آگاهی از قوانین و مقررات حقوقی و قانونی و حقوق پزشکی خواهد شد، مطالبی را به صورت سریال و در صفحات جداگانه‌ای به‌عنوان مشاوره حقوقی درج کنیم و در اوایل سعی خواهد شد که مسایل و مشکلات شایع و عمومی به‌صورت سؤال و جواب درج گردد.

سوال: لطفاً در مورد تاثیر حقوق شهروندی و حقوق بشر در بخش سلامت (حقوق سلامت) مطالبی بنویسید؟

حقوقی که به‌عنوان حقوق بشر و حقوق شهروندی شناخته شده‌اند، به دو گروه اصلی حقوق مدنی و حقوق اجتماعی تفکیک می‌شوند. مسایلی نظیر امور درمانی، رسیدگی به بهداشت مردم و حمایت از معلولین و از کارافتادگان را تحت عنوان کلی تامین اجتماعی قرار داد. براساس اعلامیه جهانی حقوق بشر، منشور ملل متحد و مصوباتی که سازمان ملل و سازمان بهداشت جهانی تصویب کرده‌اند، دولت‌ها موظف به تامین

ماده ۲۵ اعلامیه جهانی حقوق بشر اشعار می‌دارد:

۱- هر کس حق دارد که سطح زندگی، سلامتی و رفاه خود و خانواده‌اش را از حیث خوراک و مسکن و مراقبت‌های طبی و خدمات لازم اجتماعی تامین کند و هم چنین حق دارد که در مواقع بیکاری، بیماری، نقص عضو، بیوه‌گی، پیری یا در تمام موارد دیگر که به علل خارج از اراده انسان، وسایل امرار معاش از بین رفته باشد از شرایط آبرومندانه زندگی برخوردار شود.

۲- مادران و کودکان حق دارند که از کمک و مراقبت مخصوص بهره‌مند شوند. کودکان چه بر اثر ازدواج و چه بدون ازدواج به دنیا آمده باشند، حق دارند که همه از یک نوع حمایت اجتماعی برخوردار شوند.

اطلاق مواردی نظیر: برترین نعمات، بهترین نصیب‌ها و سلامت بنا به تعریف سازمان جهانی بهداشت، در سال ۱۹۸۴ فقط نبودن بیماری و معلولیت نیست بلکه رفاه کامل جسمی، روانی و اجتماعی را هم شامل می‌شود، رفاه مفهومی نسبی بوده و اسلام چنین تعریفی را در قالبی هماهنگ با نظام اعتقادی می‌پذیرد و آن را با جنبه معنوی تکامل می‌بخشد.

امروزه موضوع حقوق شهروندی که متأثر از بحث مهم حقوق بشر است، یکی از چالش‌انگیزترین موضوعاتی است که در جوامع در حال توسعه و توسعه یافته مورد بحث و مذاقه قرار می‌گیرد. اگرچه مفهوم شهروندی فراتر از زندگی شهروندی یا به عبارت دیگر شهرنشینی است اما این مقاله موضوع

حقوق شهروندی از منظر حقوق ساکنان در شهر مورد تاکید قرار می‌گیرد.

حقوق شهروندی نقش مهمی در حل برخورد‌های اجتماعی ایفا می‌کند و رعایت نکردن حقوق شهروندی به همراه از دست دادن روحیه شهروندی، موجب می‌شود تا برخی افراد جامعه، خود را در خارج از حیطه حاکمیت قانون و حتی مافوق قانون تصور کنند و نظم و امنیت جامعه را بر هم زنند. رفاه هر جامعه به میزان زیادی به توانایی آن جامعه در انتقال دانش، مهارت‌ها و گرایش‌ها بستگی دارد که برای ایفای نقش شهروند فعال و آگاه ضروری است. در بسیاری از کشورهای جهان دغدغه اصلی مربیان، محققان و دیگر افراد درگیر در مسایل آموزش، آماده کردن کودکان و نوجوانان برای مشارکت در یک زندگی مدنی است. با توجه به تغییرات سریعی که در عرصه سیاسی و اقتصادی در حال وقوع است و رشد روزافزون فن‌آوری‌های ارتباطی، ضرورت درگیر ساختن کودکان و نوجوانان با نقش‌های مدنی خود بیشتر احساس می‌شود. بنابراین آشنایی با حقوق شهروندی، زمینه و بستر مناسب را برای یک شهروند خوب بودن و برقراری نظم و امنیت در جامعه فراهم می‌کند. در این راستا، روش آشناسازی و آرایه شیوه‌های مختلف برای تقویت و نهادینه کردن مهارت‌های شهروندی به خصوص برای نوجوانان از اهمیت خاصی برخوردار است. در این دوره است که فرد می‌تواند رابطه خود را به‌عنوان شهروند با شهر خود و هم چنین به‌عنوان شهروند در برخورد با دیگران تحکیم بخشد و حیات اجتماعی شهر خود را استمرار دهد.

- ۶- حق برخورداری از تامین اجتماعی و بیمه که حتی خارجیان و اتباع بیگانه را هم در برمی گیرد.
- ۷- حق برخورداری از آموزش رایگان تا پایان دوره متوسط.
- ۸- حق دادخواهی و تظلم به مراجع قضایی و قانونی.
- ۹- حق انتخاب وکیل برای طرح شکایت یا دفاع از اتهام.
- ۱۰- حق آزاد بودن.
- ۱۱- حق برخورداری از تابعیت ایران برای هر ایرانی.
- ۱۲- مشروع بودن مالکیت.
- ۱۳- رعایت آبرو و حیثیت شهروندان با توجه به مطالب گفته شده، باید توجه مسئولان و برنامه‌ریزان شهری را به این نکته مهم معطوف داشت که بدون در نظر گرفتن حقوق شهروندان، نمی‌توان از آن‌ها انتظار داشت مسؤولیت‌های شهری خود را به خوبی انجام دهند. در چنین حالتی، نظام مدیریت شهری نمی‌تواند منسجم عمل کند و مهم‌تر اینکه از امتیاز مشارکت شهروندان در اداره امور شهر محروم خواهد ماند.

- در کشورهای جهان سوم، رعایت حقوق شهروندی به‌عنوان حقوق فردی، نهادینه نشده است. بنابراین برای بالا سطح فرهنگ رعایت حقوق شهروند، آموزش ضروری است. آموزش در این زمینه اندیشه و معلومات افراد را بالا می‌برد و شخصیت ممتازی را برای آن‌ها به وجود می‌آورد. آموزش، شهروندان را به وظایف و حقوق‌شان آگاه می‌کند و به این وسیله افراد می‌توانند از حقوق فردی خود دفاع می‌کنند که نتیجه این آشنایی، یکی از ضروریات فرآیند رشد رعایت حقوق شهروندی است.
- حقوق شهروندان در قانون اساسی ایران در عناوین ذیل خلاصه می‌شود:
- ۱- حق اعمال اراده و اختیار در پذیرش حکومت و تعیین سرنوشت که براساس اصل ۶ قانون اساسی از طریق همه‌پرسی و انتخابات مختلف اعمال می‌شود.
- ۲- مساوات و برخورداری از حقوق، چرا که طبق اصل ۱۹، همه مردم ایران از حقوق مساوی قانونی برخوردارند.
- ۳- حق مساوات در حمایت شدن از طرف قانون که براساس اصل ۲۰ اعمال می‌شود.
- ۴- حق برخورداری از امنیت سیاسی و اجتماعی به حدی که ناامن کردن جامعه، آبرو، محل سکونت و حتی نامه‌ها و نوشته‌های مردم جرم محسوب می‌شود.
- ۵- حق اشتغال و کارکردن یعنی هرکس حق دارد به هر شغل مشغول شود که مایل است و صلاحیت آن را دارد بپردازد.